

618.4
9093

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОВІТРЯНИХ СИЛ імені ІВАНА КОЖЕДУБА

Р. М. ФРУНТ
В. І. КАРАЙЧЕНЦЕВ

СТРІЛЕЦЬКА ЗБРОЯ ТА ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА

Харків
2019

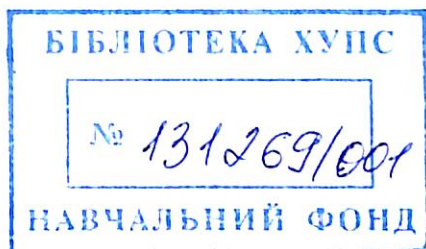
623.4
093

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОВІТРЯНИХ СИЛ імені ІВАНА КОЖЕДУБА

Р. М. Фрунт, В. І. Карайченцев

СТРІЛЕЦЬКА ЗБРОЯ ТА ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА

Навчальний посібник

Харків
2019

УДК 623.44(075.8)
Ф93

*Затверджено до видання вченою радою
Харківського національного університету
Повітряних Сил імені Івана Кожедуба
(протокол № 2 від 27.02.2018 р.)*

*Рецензенти: В. В. Потапов, канд. воен. наук, доц.;
Г. Б. Гушко, канд. військ. наук, доц.*

Фрунт Р. М.

Ф93 Стрілецька зброя та вогнева підготовка : навч. посіб. / Р. М. Фрунт,
В. І. Карайченцев. – Х. : ХНУПС, 2019. – 320 с.

У посібнику розглядаються: основи стрільби зі стрілецької зброї; культура поведіння зі зброєю; матеріальна частина стрілецької зброї, ручних гранат і гранатометів; прийоми та правила стрільби зі стрілецької зброї, гранатометів і мстання гранат; перевірка бою стрілецької зброї та гранатометів і приведення їх до нормального бою; окремі прийоми практичного застосування зброї, яких набули військовослужбовці під час ведення бойових дій і які ґрунтуються на досвіді практичної експлуатації зброї.

У додатках викладено відомості про вибухові речовини, методику відпрацювання практичних дій зі зброєю, витяг зі Збірника нормативів з бойової підготовки Сухопутних військ, наведено варіант Інструкції щодо заходів безпеки при проведенні стрільб у тирі (на стрільбищі), показані зразки мішеней.

Призначений для формування не лише теоретичних знань, але й закладання основи практичної підготовки тих, хто навчається, забезпечуючи тісний зв'язок теорії з практикою.

Навчальний посібник з дисципліни “Військова підготовка” за модулем “Стрілецька зброя та вогнева підготовка” рекомендований для студентів факультету підготовки офіцерів запасу за контрактом.

УДК 623.44(075.8)

© Фрунт Р. М., Карайченцев В. І., 2019
© Харківський національний університет
Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, 2019

З М І С Т

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ	7
ВСТУП	8
Розділ 1. КОРОТКА ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ СТРІЛЕЦЬКОЇ ЗБРОЇ	10
Розділ 2. ОСНОВИ СТРІЛЬБИ ЗІ СТРІЛЕЦЬКОЇ ЗБРОЇ	15
2.1. Внутрішня балістика	15
2.2. Зовнішня балістика	25
2.3. Приціли	32
2.4. Технічна класифікація стрілецької зброї	42
2.4.1. Системи з відбоєм вільного затвора	44
2.4.2. Системи з відведенням порохових газів через отвір у стінці ствола з рухом поршня назад	45
2.4.3. Порівняльна оцінка різних типів автоматик	47
Розділ 3. КУЛЬТУРА ПОВОДЖЕННЯ ЗІ ЗБРОЄЮ	48
3.1. Правила техніки безпеки при роботі зі зброєю	48
3.2. Правила зберігання, догляду і транспортування зброї	52
Розділ 4. ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ЗАГАЛЬНА БУДОВА СТРІЛЕЦЬКОЇ ЗБРОЇ	54
4.1. Боєприпаси до стрілецької зброї	54
4.1.1. Загальні положення	54
4.1.2. Будова 5,45-мм та 9-мм патронів	58
4.2. Автомат Калашникова (АК74), ручний кулемет Калашникова (РКК74)	60
4.2.1. Призначення і бойові характеристики АК74 (РКК74)	60
4.2.2. Загальна будова та принципи дії автомата (кулемета)	62
4.2.3. Розбирання та збирання автомата (кулемета)	65
4.2.4. Призначення, будова деталей і механізмів автомата (кулемета) та приладдя	73
4.2.5. Взаємодія частин і механізмів автомата (кулемета)	81
4.2.6. Затримки при стрільбі з автомата (кулемета) і способи їх усунення	85
4.2.7. Догляд і зберігання автоматів (кулеметів) та патронів	87
4.2.8. Чищення та змащування автоматів (кулеметів)	88
4.2.9. Контрольний огляд автомата (кулемета)	90
4.2.10. Огляд бойових патронів	91
4.2.11. Підготовка автомата (кулемета) до стрільби	91
4.3. Пістолет Макарова (ПМ)	92
4.3.1. Призначення та бойові характеристики пістолета	92
4.3.2. Загальна будова пістолета Макарова	94

4.3.3. Робота частин пістолета	96
4.3.4. Розбирання та збирання пістолета	96
4.3.5. Призначення частин і механізмів пістолета	99
4.3.6. Робота частин і механізмів пістолета	103
4.3.7. Затримки при стрільбі та способи їх усунення	109
4.3.8. Догляд і зберігання пістолетів та патронів	111
4.3.9. Чищення і змащування пістолета	111
4.3.10. Огляд пістолета	113
4.3.11. Огляд бойових патронів	114
4.3.12. Підготовка пістолета до стрільби	114
Розділ 5. РУЧНІ ГРАНАТОМЕТИ	115
5.1. Ручний протитанковий гранатомет РПГ-7	115
5.1.1. Призначення та бойові властивості гранатомета	115
5.1.2. Загальна будова та принцип дії гранатомета	117
5.1.3. Неповне розбирання та збирання гранатомета	119
5.1.4. Призначення деталей і механізмів гранатомета	122
5.1.5. Взаємодія деталей і механізмів гранатомета	130
5.1.6. Пристрій для навчальної стрільби ПУС-7	131
5.2. Підствольний гранатомет ГП-25	133
5.2.1. Призначення та бойові властивості гранатомета	133
5.2.2. Загальна будова гранатомета	135
5.2.3. Принцип дії гранатомета	136
5.2.4. Будова пострілу ВОГ-25	137
5.2.5. Розбирання та збирання гранатомета	138
5.2.6. Призначення та будова частин і механізмів гранатомета ...	140
5.2.7. Взаємодія деталей і механізмів гранатомета	145
5.2.8. Затримки при стрільбі та способи їх усунення	147
5.2.9. Догляд та зберігання гранатомета	148
5.2.10. Огляд та підготовка гранатомета до стрільби	151
Розділ 6. РУЧНІ ГРАНАТИ	152
6.1. Ручні осколкові гранати	153
6.1.1. Будова ручних осколкових гранат	153
6.1.2. Будова дистанційних запалів	156
6.1.3. Робота частин і механізмів гранат дистанційної дії	157
6.1.4. Будова ударно-дистанційних запалів	159
6.1.5. Робота частин і механізмів гранат ударно-дистанційної дії	160
6.1.6. Характеристики ручних осколкових гранат	162
6.2. Ручна кумулятивна граната РКГ-3.....	163
6.2.1. Призначення, бойові властивості і будова гранати РКГ-3	163
6.2.2. Робота частин і механізмів гранати РКГ-3.....	167

6.3. Навчально-імітаційні ручні гранати	169
6.3.1. Будова навчально-імітаційних гранат УРГ-Н та УРГ	169
6.3.2. Підготовка гранат УРГ-Н і УРГ до метання	171
6.3.3. Будова навчально-імітаційної гранати УПГ-8	172
6.3.4. Підготовка гранати УПГ-8 до метання	173
6.3.5. Приладдя до гранати УПГ-8	176
6.3.6. Запасні частини до навчально-імітаційних гранат	176
6.4. Поводження з гранатами	177
6.4.1. Заходи безпеки при поводженні з ручними гранатами	177
6.4.2. Прийоми метання ручних осколкових гранат	178
6.4.3. Прийоми метання ручних кумулятивних гранат	183
Розділ 7. ПРИЙОМИ ТА ПРАВИЛА СТРІЛЬБИ	185
7.1. Прийоми стрільби зі стрілецької зброї і гранатометів	185
7.1.1. Прийоми стрільби з автомата АК74 (ручного кулемета РКК74)	185
7.1.2. Прийоми стрільби з пістолета Макарова	197
7.1.3. Прийоми стрільби із гранатомета РПГ-7	199
7.1.4. Прийоми стрільби із гранатомета ГП-25	207
7.2. Правила стрільби зі стрілецької зброї та гранатометів	214
7.2.1. Правила стрільби з автомата АК74 (ручного кулемета РКК74)	214
7.2.2. Правила стрільби з пістолета Макарова	222
7.2.3. Правила стрільби із гранатомета РПГ-7	223
7.2.4. Правила стрільби із гранатомета ГП-25	233
Розділ 8. ДІЇ НА ПОЛІ БОЮ	237
8.1. Розвідка цілей	238
8.1.1. Спостереження за полем бою	238
8.1.2. Дії розвідника-спостерігача	241
8.1.3. Види та характеристика цілей для стрілецької зброї	242
8.1.4. Вибір цілей	244
8.2. Визначення вихідних даних для стрільби	244
8.2.1. Підготовка вихідних (початкових) даних для стрільби	244
8.2.2. Вибір вихідної (початкової) установки прицілу та висоти точки прицілювання	245
8.2.3. Визначення відстаней до цілей	246
8.3. Основи управління вогнем	254
8.3.1. Здійснення цілевказання	254
8.3.2. Види вогню і способи його ведення зі стрілецької зброї	255
8.3.3. Коректування вогню	257

8.3.4. Порядок знищення живої сили противника	258
8.3.5. Управління вогнем	261
Розділ 9. ПЕРЕВІРКА БОЮ ЗБРОЇ ТА ПРИВЕДЕННЯ ЇЇ ДО НОРМАЛЬНОГО БОЮ	263
9.1. Перевірка бою і приведення до нормального бою автомата АК74 (ручного кулемета РКК74)	267
9.2. Перевірка бою і приведення до нормального бою пістолета ПМ	269
9.3. Перевірка механічного прицілу гранатомета РПГ-7В та вивірення оптичного прицілу ПГО-7В	271
9.4. Перевірка бою та приведення до нормального бою підствольного гранатомета ГП-25	274
Розділ 10. ОКРЕМІ ПРИЙОМИ ПРАКТИЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗБРОЇ В БОЮ	277
ДОДАТКИ	283
Додаток 1. Відомості про вибухові речовини	283
Додаток 2. Інструкція щодо заходів безпеки при проведенні стрільб у тирі (на стрільбищі)	288
Додаток 3. Перевищення траєкторій над лінією прицілювання	292
Додаток 4. Пробивна дія кулі зі сталевим осердям 5,45-мм патрона при стрільбі з автомата Калашникова (АК74 та АКС74) та ручного кулемета Калашникова (РКК74 та РККС74)	294
Додаток 5. Тренажні карти неповного розбирання та збирання зброї	295
Додаток 6. Алгоритми перевірки бою стрілецької зброї та приведення її до нормального бою	302
Додаток 7. Витяг зі Збірника нормативів із бойової підготовки Сухопутних військ	303
Додаток 8. Алгоритм дій при відпрацюванні нормативів	310
Додаток 9. Порядок дій при виконанні вправи навчальних стрільб з пістолета Макарова	311
Додаток 10. Зразки мішеней	315
ЛІТЕРАТУРА	319

